

BELÜGYMINISZTERIUM

SZIGORÚAN TITKOS!

10-21/40/1964.

A MINŐSÍTÉS MEGSZÜNT
1995. évi LXV. tv. 28. §-ára
figyelemmel

12

51. pontját HK. helyette
a 05/67. nív. ut.

HK: 10-693/73

**A MAGYAR NÉPKÖZTÁRSASÁG
BELÜGYMINISZTERÉNEK**

0040. számú

PARANCSA

Budapest, 1964. évi október hó 1-én

10—21/40/1964.

A MINISZTERELNÖKSÉG
az 1995. évi LXV. tv. 28. §-ára
figyelemmelA MAGYAR NÉPKÖZTARSASÁG
BELÜGYMINISZTERÉNEK

0040. számú

PARANCSA

Budapest, 1964. évi október hó 1-én.

A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsának 1959. évi 106. sz. határozatát módosító 1964. évi 130 sz. NET határozat 64. §-a alapján* a BM Határőrség, a BM Karhatalom hivatásos személyi állományának szolgálatát az alábbiak szerint szabályozom:

A személyi állomány felvétele

1. A BM Határőrség, a BM Karhatalom (továbbiakban Testületek) hivatásos személyi állományába önként jelentkezés alapján azok a Népköztársasághoz hű, politikailag és erkölcsileg megbízható, büntetlen előéletű, hadköteles korban lévő fegyveres szolgálatra alkalmas magyar állampolgárok vehetők fel, akik a szolgálat ellátását élethivatásul választották és az előírt követelményeknek megfelelnek.

* A Határőrség és a Karhatalom hivatásos állományának katonai rendfokozatú tagjaira is értelemszerűen alkalmazni kell az 1964. évi 130-as számú NET határozattal módosított 1959. évi 106. számú NET határozat rendelkezéseit azzal, hogy a Honvédelmi Miniszternek biztosított jogkört a felsorolt fegyveres testületek vonatkozásában a Belügyminiszter gyakorolja.

A személyi állományba való felvételnél előnyben kell részesíteni a régi munkásmozgalmi harcosok, partizánok, az ellenforradalom leverésében karhatalmi szolgálatot teljesített beosztottak, a Testületek hivatásos állományú és elhált beosztottainak gyermekeit, valamint azokat, akiknek az ellenforradalom elleni harcban való érdemeikért a „Munkás-Paraszt Hatalomért” emlékérmét adományozták.

A személyi állományba felvett személynek — felvételét követően — esküt kell tennie.

A személyi állományba való felvétel részletes szabályait a BM személyi állománya felvételére és leszerelésére vonatkozó szabályzat tartalmazza.

Rendfokozatba való kinevezés

2. A Testületek hivatásos személyi állományába tisztí rendfokozatba nevezhető ki az:

- aki a tisztí iskolát, illetőleg a tisztí tanfolyamot eredményesen elvégezte és sikeres vizsgát tett,
- aki tartalékos tisztí rendfokozattal rendelkezik,
- aki mint hivatásos tisztíhelyettes a tisztí iskola tanulmányi anyagából sikeres vizsgát tett,

Tisztíhelyettesi rendfokozatba nevezhető ki az:

- aki a hivatásos tisztíhelyettesi iskolát (tanfolyamot) eredményesen elvégezte,
- aki a szakszolgálatos tisztíhelyettesi szakvizsgát letette.

Tisztek esetében a belügyminiszter, tisztíhelyettesek esetében az országos parancsnokok jogosultak a tartalékos állományból — kivételes esetekben a polgári életből is

— megfelelő képzettségű személyeket a fenti feltételek nélkül is tiszti, illetve tiszthelyettesi rendfokozatba kinevezni.

Ezredesi rendfokozatba a Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány, tábornoki rendfokozatba — a belügyminiszter javaslatára, a Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány előterjesztésére — a Népköztársaság Elnöki Tanácsa nevez ki.

Tiszti rendfokozatba való kinevezés joga alezredesig bezárólag a belügyminisztert illeti meg.

A személyi állomány rendfokozatai

3. A Testületek személyi állományába a rendfokozatok sorrendje a következő:

Tábornokok:	vezérezredes, áltábornagy, vezérőrnagy.
Főtisztek:	ezredes, alezredes, őrnagy.
Tisztek:	százados, főhadnagy, hadnagy, alhadnagy.
Tiszthelyettesek:	főtörzsőrmester, törzsőrmester, őrmester.
Tisztesek:	szakaszvezető, tizedes, őrvezető.

A rendfokozatot a testülethez való hovatartozás megjelölésével kell használni. Határőrség (hőr), Karhatalom (r.)

A személyi állomány előléptetése

4. A rendfokozatba való előléptetés lehet soronkövetkező és soronkívüli. A soronkövetkező rendfokozatba — megfelelő minősítés esetén — elő kell léptetni azt a beosztottat, akinek az előző rendfokozatban megállapított várakozási ideje letelt, az új rendfokozat nem magasabb a szervezetszerű beosztásra megállapított rendfokozatnál és a beosztott ellen fegyelmi, becsületügyi vagy büntető eljárás nincs folyamatban, illetőleg a várakozási idő meghosszabbítását nem rendelték el.

A belügyminiszter kivételes esetben az állománytáblázatban megállapított rendfokozatnál eggyel magasabb rendfokozatba léptetheti elő azt a beosztottat, aki azt munkájával és magatartásával kiérdemelte.

A hivatásos tiszti állomány rendfokozataiban a soronkövetkező előléptetés joga a belügyminiszttert illeti meg.

Főtiszti rendfokozatba az a tiszt léphet elő, aki a katonai, illetve a BM Akadémiát sikeresen elvégezte vagy aki fegyvernemének, illetve a szakszolgálatának megfelelő egyetemi (főiskolai) képesítéssel rendelkezik, vagy aki a főtiszti tanfolyam anyagából sikeres vizsgát tett.

A főtiszti előléptetés szempontjából nem minősül egyetemi (főiskolai) illetőleg akadémiai végzettségnek:

- Marxizmus—Leninizmus Esti Egyetem,
- a Tiszti Iskola — mint alapfokú katonai iskola — növendékeinek felsőfokú technikumi, valamint tanári képesítése.

A belügyminiszter kivételes esetben egyes beosztottakat a fenti előfeltételek nélkül főtiszti rendfokozatba előléptethet, illetve ezredesi rendfokozatba előléptetésre javasolhat.

Egyes rendfokozatban eltöltendő szolgálati (várakozási) idő

5. A Testületek hivatásos állományú beosztottai által az egyes rendfokozatban eltöltendő várakozási idő a következő:

Főtisztek:

alezredes	nincs meghatározva
őrnagy	6 év

Tisztek:

százados	5 év
főhadnagy	4 év
hadnagy	3 év
alhadnagy	2 év

Tiszthelyettesek:

főtörzsőrmester	nincs meghatározva
törzsőrmester	5 év
őrmester	4 év

Tisztesek:

szakaszvezető	3 év
tizedes	2 év
őrvezető	1 év

Az egyes rendfokozatokban eltöltött várakozási időt attól a naptól kell számítani, amelyet az adott rendfokozatba való előléptetésről szóló parancs kezdőnapjaként megjelöl.

Az egyévet meghaladó illetmény nélküli szabadság a várakozási időbe nem számítható be.

A beosztott rendfokozatára megállapított várakozási idő leteltét megelőző 30 napon belül az előléptetési javaslat megtételére jogosult parancsnok köteles megvizsgálni, hogy a beosztott minősítése és az előírt követelmények alapján az előléptetésre érdemes-e. Ha a beosztott a követelményeknek megfelel, a parancsnok köteles az előléptetési javaslatot felterjeszteni az előléptetésre jogosult parancsnokhoz.

Amennyiben a beosztott munkája alapján magasabb rendfokozatba való előléptetésre nem alkalmas, erről a parancsnok jelentést terjeszt fel az előléptetésre jogosult vezetőhöz (parancsnokhoz). Ilyen esetben a várakozási idő a jelen parancs 7. pontjában foglaltak szerint meghosszabbítható.

Tartalékos állományból ismét hivatásos állományba vett, volt hivatásos tiszt és tiszthelyettes várakozási idejébe be kell számítani az ugyanabban a rendfokozatban hivatásos állományban eltöltött időt. Tartalékos állományban eltöltött idő a várakozási időbe nem számítható be.

Soronkívüli előléptetés

6. Kivételes esetekben a szolgálat terén, vagy harccselekmény során szerzett kiváló érdemeikért, valamint magasabb beosztásba való helyezés esetén a beosztott a megállapított várakozási idő letelte előtt bármely magasabb rendfokozatba soronkívül előléptethető.

A belügyminiszter — az országos parancsnokok javaslatára — tiszti rendfokozatba léptetheti elő azt a tiszthelyettest, aki szolgálata ellátása vagy harccselekmény ide-

jén kiemelkedő személyi bátorságról, vagy harcvezetési készségről tett bizonyosságot.

A Magyar Népköztársaság ellenségei elleni harcban, a szocialista társadalmi rend védelmében, a vagyoni és személyi biztonság megőrzésében és az elemi csapások elleni küzdelemben kiemelkedő személyi bátorsággal helyt állt és hősi halált halt tiszteket egy rendfokozattal, tiszthelyetteseket alhadnaggyá, tisztéseket pedig tiszthelyettesi rendfokozatba kell előléptetni.

A hősi halottak családtagjai kivételes ellátásra jogosultak, őket a belügyi és más szervek munkahelyeinek betöltésénél, valamint a közép- és felsőfokú iskolára való felvételnél előnyben kell részesíteni. Az elhunyt beosztottat a belügyminiszter, miniszterhelyettes és főcsoportfőnökök nyilvánítják hősi halottnak.

Azt az esetet, amikor a beosztott szolgálati kötelezettségének teljesítésével összefüggően keletkezett baleset vagy szolgálati betegség következtében hal meg, de a fenti körülmények nem állnak fenn, szolgálat teljesítése közben bekövetkezett elhalálozásnak kell tekinteni.

Rendfokozatban való visszatartás, visszavetés és lefokozás

7. Nem megfelelő minősítés esetén, továbbá a tiszti becsületbíróság javaslata alapján, valamint fegyelmi fenyítésül a várakozási idő meghosszabbítható.

A várakozási idő meghosszabbítását nem megfelelő minősítés esetén, továbbá a tiszti becsületbíróság javaslata alapján, valamint fenyítésül egy-egy évre, legfeljebb egymást követő két alkalommal

- tisztek esetében a belügyminiszter,
- tiszthelyettesek esetében az országos parancsnokok rendelhetik el.

Amennyiben a meghosszabbított várakozási idő lejárt s a meghosszabbítást indokló körülmények továbbra is fennállnak, a beosztottat tartalék — illetőleg nyugdíjjogosultság esetén nyugállományba kell helyezni.

8. A belügyminiszter jogosult, tiszteket — hadnagytól alezredesig bezárólag — fegyelmi büntetesként a tiszti becsületbíróság javaslatára egy rendfokozattal visszavetni. Ezredesek és tábornokok egy rendfokozattal való visszavetése a Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány, illetve a Népköztársaság Elnöki Tanácsa határozatával történhet.

Tiszthelyettesek egy rendfokozattal való visszavetésére — fegyelmi eljárás alapján — az országos parancsnokok jogosultak. Rendfokozatban való visszavetés esetén a várakozási időt meg kell határozni.

Az előléptetésre jogosult parancsnok a rendfokozatában visszavetett beosztottnak jogosult előző rendfokozatát a várakozási idő letelte előtt is visszaadni, ha azt kiemelkedő szolgálat-teljesítéssel kiérdemelte.

Ha a visszavetést magasabb parancsnok rendelte el, az előző rendfokozatot a várakozási idő letelte előtt csak a visszavetést elrendelő magasabb parancsnok jogosult visszaadni.

9. Hivatásos állományú beosztottakat rendfokozatuktól megfosztani

- jogerős bírói ítélet alapján,
- tábornokok és tisztek esetében becsületbíróság javaslatára,
- fegyelmi eljárás lefolytatása után fegyelmi fenyítéssel lehet.

Tábornokokat és ezredeseket az Elnöki Tanács, illetve a Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány, alezredeseket és

alacsonyabb rendfokozatúakat a belügyminiszter foszthat meg rendfokozatuktól.

Hivatásos tiszthelyetteseket fegyelmi eljárás alapján az országos parancsnokok foszthatnak meg rendfokozatuktól.

A rendfokozatban való visszatartásra, visszavetésre és a lefokozásra vonatkozó részletes szabályokat a „Fegyelmi Szabályzat” tartalmazza.

Szolgálati beosztás

10. A Testületnél rendszeresített beosztásokban a kinevezés jogát — az Elnöki Tanács és a Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány hatáskörébe tartozó beosztások kivételével — a belügyminiszter gyakorolja.

Az egyes beosztásokba kinevezésre jogosult parancsnokok körét a BM hatásköri lista határozza meg.

11. Az egyes beosztásokban elérhető legmagasabb rendfokozatot a belügyminiszter állománytáblázatban határozza meg.
12. A Testületek hivatásos állományába tartozók a szolgálat ellátása terén elért eredményeik és képességeik alapján magasabb beosztásokba kerülhetnek.

Athelyezés

13. A Testületek hivatásos állományú beosztottját,
 - szolgálati érdekből,
 - egyéni kérelemre,
 - büntetésből fegyelmi határozat alapján,
 - a körülmények alapos mérlegelése után át lehet helyezni.

Az áthelyezés más állomáshelyen lévő szolgálati helyre és más beosztásba is történhet.

Az áthelyezés elrendelésére a hatásköri lista szerint illetékes parancsnok jogosult.

Tisztek és tiszthelyettesek szolgálati- (állomás) hely megváltoztatásával járó azonos beosztásba való áthelyezése évente legfeljebb egyszer történhet. Többszöri áthelyezést tisztek esetében a belügyminiszter, tiszthelyettesek esetében az illetékes miniszterhelyettes engedélyezhet.

Vezénylés

14. A Testületek hivatásos állományába tartozó beosztottakat meghatározott feladat ellátása céljából a Belügyminisztérium más szervéhez vezényelni lehet. A szolgálat- (állomáshely) megváltoztatásával járó vezénylés legfeljebb 6 hónapig tarthat, az iskolára való vezénylést kivéve.

Az iskolára, tanfolyamra történő vezénylés szabályait esetenként külön rendelkezés állapítja meg.

A vezénylést állományparancsban kell elrendelni.

A vezénylés és a kiküldetés részletes szabályait külön utasítás tartalmazza.

15. A Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány határozata alapján a belügyminiszter jogosult egyes beosztottakat — hivatásos állományban való meghagyásuk — mellett meghatározott feladatok elvégzésére más minisztériumba, hivatalba és intézményhez szolgálattételre tartósan vezényelni. Ezek a beosztottak nem a Belügyminisztérium, hanem a munkahelyük létszámát terhelik.

A más minisztériumhoz, szervhez tartósan vezényelt beosztottak illetményüket az adott minisztériumtól (szerv-

től) kapják, ez azonban nem lehet kevesebb a vezénylésük előtt kapott összilletményüknél.

Más munkakörbe való áthelyezésük a belügyminiszter engedélyével történhet.

Egyenruha és egyéb ruházati ellátásukat — a Belügyminisztérium beosztottait megillető mértékben — a Belügyminisztériumtól kapják. Rendfokozati előléptetésük, kitüntetésük a Belügyminisztérium beosztottaira meghatározott módon történik, erre az őket foglalkoztató miniszter (hivatalvezető stb.) is javaslatot tehet. Egyebekben a Testületek beosztottait megillető jogokat élvezik.

Más szervhez tartósan vezényelt beosztottak a Testületek hivatásos állományára vonatkozó fegyelmi, becsületbíró-sági és büntető jogszabályok hatálya alatt állnak.

Átminősítés

16. A hivatásos állományú beosztottat a Belügyminiszter szolgálati érdekből az egyik testülettől a másik testülethez átminősítheti.

Hivatásos állomány minősítése

17. A hivatásos állományba tartozó tábornokokat, főtiszteket, tiszteket és tiszthelyetteseket meghatározott időközönként minősíteni kell.

Katonai akadémia, tiszti továbbképző tanfolyam hallgatóit és tiszti iskolák növendékeit minden évfolyam elvégzése után kell minősíteni.

A minősítést a közvetlen parancsnok készíti el és azt az előljáró parancsnok hagyja jóvá.

A minősítést teljes terjedelmében a közvetlen parancsnok köteles a minősített beosztott tudomására hozni.

A minősítés részletes szabályait külön utasítás tartalmazza.

Szolgálati idő megállapítása

18. A hivatásos szolgálattal összefüggő jogosultságok (szolgálati idő pótlék, szabadság, leszerelési segély, nyugdíjigény, stb.) kiszámításának alapjául a hivatásos állományba tartozó minden tábornok, főtiszt, tiszt és tiszteltyettes szolgálati idejét meg kell állapítani.

A szolgálati időt a hivatásos állománybavétel napjától kell számítani. Ezen felül a szolgálati időbe a 18. életévet követően — igazolás alapján — be kell számítani:

- a sorállományú katonai szolgálatban, tiszti iskolán, tiszti tanfolyamon,
- továbbbszolgálatban,
- a tartalékosként ideiglenesen tényleges szolgálatban,
- más fegyveres testület állományában,
- hadifogságban,
- a fasizmus elleni fegyveres harcokban, más szocialista állam hadseregében,
- munkásmozgalmi tevékenység miatt börtönben (internálásban) eltöltött időt is.

Az előzőekben felsoroltakon kívül, minden olyan munkaviszonyban vagy egyéb minőségben eltöltött időt, amely a társadalombiztosítási nyugdíjról szóló rendelkezések szerint szolgálati időnek számít.

Indokolt esetben a fenti feltételek hiányában is a belügyminiszter engedélyezheti a 20. életévtől eltelt időnek szolgálati időként való beszámítását.

A szolgálati időt — a bemutatott okmányok alapján — a hatáskörileg illetékes parancsnokok állapítják meg.

A megállapított szolgálati időről írásbeli igazolást kell kiadni.

A szolgálati idő számítására vonatkozó részletes rendelkezéseket a BM I. és IV. Főcsoportfőnökének 1964. június hó 29-én kelt 0014. sz. közös utasítása tartalmazza.

Szabadság

19. A hivatásos állomány részére az alábbi szabadságok adhatók:

- évi rendes szabadság,
- tanulmányi szabadság,
- rendkívüli szabadság,
- illetmény nélküli szabadság,
- egészségügyi szabadság.

20. Az évi rendes szabadság:

- a) alapszabadságból,
- b) szolgálati idő vagy a beosztási illetmény alapján meghatározott pótszabadságból áll.

Alapszabadság: 15 nap.

A pótszabadság mértéke:

a) szolgálati évek alapján

25 évnél hosszabb szolgálat esetén	19 nap
16—25 évi szolgálat esetén	17 nap
11—15 évi szolgálat esetén	15 nap
6—10 évi szolgálat esetén	13 nap
3— 5 évi szolgálat esetén	11 nap
0— 3 évi szolgálat esetén	10 nap

b) beosztás után:

I. kat.	1—8 illetménycsoportba tart.	22 nap
II. kat.	9—13 illetménycsoportba tart.	19 nap
III. kat.	14—18 illetménycsoportba tart.	17 nap
IV. kat.	19—23 illetménycsoportba tart.	14 nap
V. kat.	24—30 illetménycsoportba tart.	12 nap
VI. kat.	31—40 illetménycsoportba tart.	10 nap

Az évi rendes szabadság mértékét az alapszabadság, továbbá vagy a beosztás után vagy a szolgálati idő után választott szabadság napjainak összeadásával, naptári napok szerint kell megállapítani.

21. Az évi rendes szabadságot egész évre szóló előre meghatározott szabadságolási terv szerint, a szolgálat és a beosztott érdekeinek figyelembevételével általában egyszerre kell kiadni.

Az elháríthatatlan okból ki nem adott szabadság pénzbeni megváltására esetenként külön történik intézkedés.

A beosztottak részére járó évi rendes szabadságot 6 hónapot meghaladó szolgálat után lehet igénybe venni. Évközben kezdődött szolgálati viszony esetén az évi rendes szabadságot a Testületnél eltöltött teljes hónapok arányában — a töredék hónapok figyelmen kívül hagyásával — kell kiadni.

A szabadságolási tervet az országos parancsnokok, kerület, ezred, s önálló zászlóaljparancsnokok, iskolaparancsnokok és a velük azonos hatáskörű vezetők hagyják jóvá. A szabadság engedélyezésére a közvetlen parancsnokok jogosultak az irányításuk alá tartozó beosztottak tekintetében.

Az országos parancsnokok szabadságolási tervét a BM IV. főcsoportfőnöke készíti el és a belügyminiszter, illetve a hatáskörileg illetékes miniszterhelyettes hagyja jóvá.

A beosztott szabadságának időtartamát, szabadság alatti tartózkodási helyét a szabadság engedélyezésére jogosult parancsnok köteles nyilvántartani.

A szabadság — rendkívül indokolt esetben — a szolgálat érdekében, a szabadságolási tervben meghatározott időponttól eltérő időben is engedélyezhető. A szabadság időpontjának megváltoztatására a szabadságolási tervet jóváhagyó parancsnok jogosult.

A szabadságon lévő beosztott, ha a szolgálat érdeke megköveteli, szabadságának letöltése előtt szolgálati helyére visszahívható. Visszahívás esetén a beosztott szolgálati helyén köteles haladék nélkül jelentkezni. A visszahívás következtében utazással töltött idő, illetve az utazás napja a kivett szabadságba nem számítható be.

Fegyelmi úton, bírói ítélet alapján történt elbocsátás esetén, ha a beosztott tárgyévben szolgálati viszonyban töltött hónapokhoz képest arányosan járónál több szabadságot vett igénybe a többletként kivett szabadságnapoknak megfelelő illetményt, esetleges járandóságából le kell vonni. Ha ez nem lehetséges, az összeget — mint a BM iránti tartozást — a munkavállalói igazolási lapon fel kell jegyezni.

22. A továbbtanulók tanulmányi szabadságát és egyéb tanulmányi kedvezményeit az általános rendelkezéseknek megfelelően kell biztosítani. Ezeknek mértékét a belügyminiszter állapítja meg.
23. Rendkívüli szabadság csak különösen indokolt esetben engedélyezhető, ha a rendes szabadság már kiadásra került, vagy a körülmények indokolják annak mértékén felüli további szabadság engedélyezését.

Tiszteknek a belügyminiszter, tiszthelyetteseknek az országos parancsnok egy naptári éven belül legfeljebb egy hónapig terjedő rendkívüli szabadságot engedélyezhet.

24. A belügyminiszter indokolt esetben egy évig terjedhető illetmény nélküli szabadságot engedélyezhet. A belügyminiszter ezt a jogát átruházhatja.

Az illetmény nélküli szabadság engedélyezésének jogát a hatásköri lista szabályozza.

A Belügyminisztérium testületeinek hivatásos állományába tartozók szabadságáról szóló rendelkezéseket a BM I. és IV. főcsoportfőnökének 1964. évi 0012. sz. közös utasítása tartalmazza.

25. Az egészségügyi szabadság orvosi javaslatra engedélyezhető. A szabadság — kórházi, gyógyintézeti ápolás időtartamát is beszámítva — összesen egy évig (tbc esetén 2 évig) terjedhet.

A megbetegedéstől számított egy év (tbc-s megbetegedés esetén 2 év) elteltével a beosztottat orvosi felülvizsgáló bizottság elé kell állítani. A bizottság véleményt nyilvánít a beosztott szolgálata való alkalmasságáról.

Szolgálati kötelezettségek végrehajtása közben vagy annak következtében keletkezett baleset esetén az egészségügyi szabadság a teljes felgyógyulásig, illetve a végső fogyatkozás kialakulásáig jár.

A Munkaképességsökkenést Véleményező I. és II. fokú Orvosi Bizottság megállapítása szerint a munkaképességet 67 %-ban elvesztett, belügyi szolgálatra alkalmatlan beosztottat rokkantsági nyugállományba kell helyezni.

Betegség kezdetétől számított egy év (tbc esetén 2 év) eltelte előtt is rokkantsági nyugállományba helyezhető az a beosztott, akinek végső fogyatkozása már kialakult.

Az egészségügyi szabadság negyedik hónapjáig bezárólag a megbetegedés előtti közvetlen beosztás szerint járó összilletményt kell folyósítani. Ezt követően az egészségügyi szabadság tartama alatt az összilletmény 75 %-a folyósítható.

Egész éven át tartó egészségügyi szabadság esetében az évi rendes szabadságot kiadni nem szabad.

Az egészségügyi szabadság engedélyezésére, az egészségügyi szabadságon lévők ellátására külön szabályzat vonatkozik.

26. Rendkívüli állapot esetén valamennyi szabadságot — az egészségügyi szabadság kivételével — meg kell szakítani és a szabadságon lévő beosztottak külön felhívás nélkül kötelesek a szolgálati helyükön haladéktalanul jelentkezni.

A személyi állomány egyéb kötelességei és jogai

27. A Testületek hivatásos állományú beosztottait megilletik mindazok a jogok és kedvezmények, amelyeket a Magyar Népköztársaság alkotmánya általában az állampolgárok részére biztosít.

A Testületek hivatásos állományú beosztottainak alapvető kötelességeit és jogait az esküben, Népköztársaságunk törvényeiben, a jelen határozatban, továbbá a kiadott parancsokban, utasításokban és szabályzatokban foglaltak határozzák meg.

A szolgálat ellátásával kapcsolatban biztosított törvényes jogok és lehetőségek egyéni célokra való felhasználását, ezen jogokkal és lehetőségekkel való visszaélést a törvény teljes szigorával kell büntetni.

28. A Testületek hivatásos állományú beosztottai az általuk — a szolgálati viszony tartama alatt elkövetett bűntettek miatt a katonai büntető bíraskodás hatálya alá tartoznak. A hivatásos, nyugállományú és tartalékos tiszteket a tiszti becsületet sértő cselekményekért a tiszti becsületbíróság vonja felelősségre.

Az illetékes parancsnok fegyelmi jogkörébe tartoznak a hivatásos állományú beosztottak által elkövetett

- fegyelmi vétségek,
- szabálysértések, továbbá
- a törvény szerint fegyelmi úton is megtorolható a csekélyebb súlyú bűntettek.

A hivatásos állományú beosztottak a Testületnek okozott kárért kártalanításra kötelezhetőek.

A tiszti becsületbíróági, a fegyelmi, valamint a kártérítési eljárás szabályait külön utasítások határozzák meg.

29. A hivatásos állományú beosztottak más kereső foglalkozást — mellékfoglalkozást — csak kivételesen indokolt esetben, általában tudományos és oktatói, illetve egészségügyi szakterületeken vállalhatnak.

A mellékfoglalkozás csak a rendes szolgálati időn kívül végezhető és általában csak akkor engedélyezhető, ha annak ellátása semmilyen formában nem akadályozza a belügyi szolgálat ellátását, s azzal nem összeférhetetlen.

Az engedély megadása a miniszter I. helyettesének jogkörébe tartozik.

30. A hivatásos állományú beosztottak csak az illetékes parancsnokok engedélyével köthetnek házasságot. A házasságkötési engedélyre jogosult parancsnokok körét a hátsőkori lista állapítja meg.

A házasságkötési engedély iránti kérelmet szolgálati úton kell felterjeszteni.

Az engedély kiadásának megtagadása esetén a belügyminiszterhez lehet panasszal fordulni, aki az engedélyezés tárgyában végső fokon dönt.

A házasságkötési engedély — amennyiben a házasságot az engedélyezéstől számított 6 hónapon belül nem kötik meg — érvényét veszti. Azt a beosztottat, aki engedély

nélkül házasságot köt, fegyelmileg kell felelősségre vonni.

31. A hivatásos állományú beosztottakat megilleti a rendszeres illetmény és norma szerinti egyenruházati ellátás, továbbá az ingyenes orvosi és gyógyintézeti gondozás.
32. A hivatásos állományú beosztottak a szolgálati tevékenységüknek megfelelő egyetemek (főiskolák) szakiskolák levelező és esti tagozatán az illetékes parancsnokok engedélyével tanulmányokat folytathatnak. Az általános és középiskolába való beiratkozást a közvetlen parancsnok engedélyezi. Egyetemre (főiskolára) való jelentkezés csak a BM Tanulmányi és Kiképzési Csoportfőnökség útján a Személyügyi Csoportfőnökség engedélyével történhet.

A Néphadsereg katonai akadémiái által kiadott oklevél (diploma) az egyetemek okleveleivel (diplomáival) egyenértékű.

A Néphadsereg technikus tiszti (híradó, műszaki, stb.) iskolái által kiállított bizonyítvány (diploma) a technikusok bizonyítványaival (diplomáival) egyenértékű.

Azok a tisztek, akik valamely tudományos fokozatot elértek, vagy mint aspiránsok tudományos fokozatok elérésére törekednek, élvezik mindazon jogokat és kedvezményeket, amelyeket a Népköztársaság törvényes rendelkezései a tudományos munkásoknak biztosítanak.

33. A Testületek hivatásos állományú beosztottainak kitüntetése

- meghatározott szolgálati évek után,
- kimagasló érdemek elismeréséül, esetenként történik.

A beosztottak a Testületek állományában 1945. évi január hó 1. napja után hivatásos szolgálatban, ténylegesen eltöltött szolgálati éve alapján az Elnöki Tanács rendelkezéseivel meghatározott kitüntetésekre terjesztendőek elő.

Kiemelkedő érdemek vagy eredmények alapján adományozható kitüntetésekre lehet felterjeszteni, azt aki

- feladatának ellátása közben hősiesség magatartást tanúsított,
- elemi csapásoknál példamutató személyes bátorságával emberéletet, vagy jelentős értéket mentett meg,
- a kiképzésben vagy szolgálatának ellátása terén kiemelkedő eredményeket ért el.

Kitüntetésre nem terjeszthető fel, aki ellen fegyelmi vagy büntető eljárás van folyamatban, illetőleg az aki fegyelmi büntetés hatálya alatt áll.

A Testületek állománya részére adományozható kitüntetések rendjére külön utasítás intézkedik.

34. A hivatásos állományú beosztottak részére a belügyminiszter, meghatározott szolgálati idő eltelté vagy a szolgálat ellátásában elért eredmények elismeréséül kitüntető érmeket adományozhat.
35. A Testületek személyi állományába tartozó nők munkafeltételeinek és anyaságának védelmére az anya- és csecsemővédelemmel kapcsolatos jogszabályokban foglaltakat kell értelemszerűen alkalmazni.
36. A Testületek személyi állományából leszerelt személyeknek a Testületeknél megállapított szolgálati idejét a munkaviszonyukkal összefüggő ügyekben teljes egészében figyelembe kell venni.

A leszerelt személy munkaviszonyát — amennyiben más jogszabály kedvezőbb feltételeket nem állapít meg — folyamatosnak kell elismerni ha leszerelését, leszerelési illetményel, illetve segéllyel való ellátottsága időtartamát követő 30 napon belül munkaviszonyba lép.

A leszerelt személy, valamint családtagjai a leszerelési illetményel illetve segéllyel való ellátottsága tartama alatt bekövetkezett megbetegedés esetén — a táppénz

kivételével — jogosultak az általános rendelkezések szerinti társadalombiztosítási szolgáltatásokra. A leszerelési segéllyel való ellátottság megszűnésének időpontjától kezdődően a leszerelt, keresőképtelen beteg személy táppénzre jogosult.

Az 55 éves életkora előtt nyugállományba helyezett testületi tag munkaviszonyát folyamatosnak kell elismerni, ha a nyugállományba helyezést követő 90 napon belül munkaviszonyba lépett.

A hivatásos állománynak a szolgálat teljesítés közben megrokkant, de még munkaképes tagjait elsősorban a Belügyminisztérium szerveinél kell megfelelő munkakörbe elhelyezni. Ennek hiányában ezeket a személyeket más állami szervnél a munkahely betöltésénél előnyben kell részesíteni.

A beosztott leváltása és felfüggesztése

37. Hivatásos állományú beosztott alacsonyabb beosztásba helyezhető

- fegyelmi fenyítéssel,
- tiszti becsületbíróság javaslatára,
- ha minősítése szerint szolgálatát nem képes megfelelően ellátni,
- átszervezés esetén, ha csak alacsonyabb beosztásban van betöltésre váró hely.

Fegyelmi fenyítésként azt a beosztottat lehet alacsonyabb beosztásba helyezni, aki magatartásával bizonyosságát adta hogy beosztására méltatlan. A fegyelmileg, valamint tiszti becsületbíróság javaslatára alacsonyabb beosztásba helyezett személyt legalább egy év eltelte előtt magasabb beosztásba visszahelyezni nem lehet.

Szolgálat nem megfelelő ellátása miatt azt a beosztottat lehet alacsonyabb beosztásba helyezni, aki legutóbbi

minősítése szerint legjobb igyekezete ellenére a beosztásával járó feladatokat huzamosabb időn — legalább egy éven át — nem képes megfelelően ellátni.

Átszervezés miatt azt a beosztottat lehet alacsonyab beosztásba helyezni, akinek az eddig betöltött beosztási helye megszűnt és ugyanilyen beosztásba helyezésére mód nincs.

Beosztásukból leváltottakat haladéktalanul, kivételesen legfeljebb 2 hónapon belül új beosztás ellátásával kell megbízni. Új beosztásba helyezésükig — a fegyelmi fenytésként leváltottak, valamint a tiszti becsületbíróság javaslatára alacsonyabb beosztásba helyezettek kivételével — illetményüket a családi pótlékkal együtt változatlan összegben kapják.

A fegyelmi fenytésként leváltott és a tiszti becsületbíróság javaslatára alacsonyabb beosztásba helyezett beosztottak új beosztásba helyezésükig, legfeljebb azonban a leváltásuktól számított 15 napig korábbi illetményük teljes összegét, ezt követően illetményük 75 %-át és a családi pótlékot kapják.

38. Büntető eljárás, tiszti becsületbírósági vagy fegyelmi eljárás alatt álló beosztott esetében az illetékes parancsnok elrendelheti a szolgálati beosztásból való felfüggesztését, ha az általa elkövetett cselekmény súlya vagy jellege miatt a szolgálattól való ideiglenes távoltartása szükséges.

A felfüggesztés egy hónapig, különösen indokolt esetben két hónapig tarthat. A felfüggesztés időtartama alatt az illetmény legfeljebb 50 %-át vissza lehet tartani, a családi pótlékot azonban változatlan összegben folyósítani kell. Amennyiben a fegyelmi eljárás során megállapított nyert, hogy az eljárás megindításának alapjául szolgáló okok nem állnak fenn, a beosztottal közölni kell a fegyelmi eljárás megszüntetését és vissza kell helyezni

beosztásába. Visszatartott illetményét részére ki kell fizetni.

A beosztott leszerelése

39. A Testületek állományából való leszerelés történhet:
- nyugállományba helyezéssel,
 - elbocsátással, illetve tartalékállományba helyezéssel.
40. A hivatásos állományból tábornokokat, főtiszteteket és tiszteteket a belügyminiszter, egyéb beosztottakat az országos parancsnokok nyugállományba, illetve tartalékállományba helyezés útján bocsáthat el. Tábornokot tartalékállományba helyezni csak a Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány határozatával lehet.
41. A hivatásos szolgálat felső korhatára tábornokok esetében a 60. főtiszték, tiszték és tiszthelyettesek esetében az 55. életév betöltése.
- Szolgálati érdekből egyes fontos beosztású tábornokok és főtiszték beleegyezésükkel a megállapított felső korhatár elérése után hivatásos szolgálatban visszatarthatók.
42. A Testületek állományából el kell bocsátani azt
- a) — aki a hivatásos szolgálat felső korhatárát elérte és hivatásos szolgálatban való visszatartását a belügyminiszter nem rendelte el,
 - akinek az elbocsátását fegyelmi úton elrendelték,
 - akit végrehajtható szabadságvesztésre ítélték, ha a bíróság a Btk. 108. §-ának rendelkezéseit nem alkalmazta.

El lehet bocsátani, illetve tartalékállományba lehet helyezni a hivatásos állományból azt,

- b) — akit rendfokozatától megfosztottak,

- más minisztériumhoz, szervhez történő átadása miatt,
 - saját kérelmére,
 - egészségügyi okok következtében, vagy meg nem felelő minősítés esetén szolgálatra való alkalmatlanság miatt,
 - átszervezés során létszámfelettivé vált és 10 éves szolgálati idővel még nem rendelkezik,
 - aki rendfokozatáról lemondott.
43. Fegyelmi eljárás alapján azt a beosztottat lehet elbocsátani, aki alacsonyabb beosztásba helyezés, vagy rendfokozatba történt visszavetés fenyítés után egy éven belül olyan súlyos fegyelmi vétséget, vagy bűncselekményt követ el, melynek következtében további szolgálat ellátására alkalmatlanná válik. Azonban ha a fegyelemsértés olyan jellegű, vagy súlyú amely a beosztottat belügyi szolgálat ellátására méltatlanná teszi, a személyi állományból a fenti előzményekre tekintet nélkül is el lehet bocsátani. Katonai bíróság ítélete alapján az elbocsátást a szabadságvesztést kimondó ítélet jogerőre emelkedésekor parancsban kell elrendelni.

Más minisztériumhoz, szervhez történő átadás a Belügy-minisztérium, illetve más minisztérium, szerv kezdeményezésére, vagy a beosztott kérelmére történhet.

A beosztott saját kérelmére olyan súlyos (eltartási, együttélési) problémák esetén bocsátható el, amelyeket másként (áthelyezéssel, lakáshoz juttatással, stb.) megoldani nem lehet, szolgálatképességében nagyobbfokú csökkenés következik be.

Egészségügyi okok következtében a beosztott az illetékes BM egészségügyi felülvizsgáló bizottság javaslatára bocsátható el, ha a bizottság megállapítása szerint a beosztott a belügyi szolgálat ellátására tartósan képtelen.

Átszervezés miatt, az a beosztott bocsátható el, aki 10 évi szolgálati idővel nem rendelkezik, beosztási helye megszűnt és más beosztásba helyezésére mód nincs, illetve más beosztásba helyezését nem fogadta el.

A Belügyminisztérium hivatásos állományából egészségügyi okok és átszervezés miatt elbocsátásra kerülő beosztottak elhelyezéséről a Belügyminisztérium gondoskodik. Ilyen esetben elbocsátási javaslat csak úgy terjeszthető fel jóváhagyásra, ha a beosztott polgári munkaköre biztosítva van.

A Belügyminisztérium az egyéb okok miatt elbocsátásra kerülő beosztottak elhelyezéséhez is segítséget nyújt.

A leszerelt beosztottal szolgálati igazolványa bevonásakor — volt munkakörétől függően — szolgálati titoktartási nyilatkozatot kell aláíratni.

44. Nyugállományba helyezés hivatalból vagy kérelemre történik. Nyugállományba kell helyezni a 42. pont a) alpontjában felsoroltakat.

Nyugállományba lehet helyezni a 42. pont b) alpontjában felsoroltakat a rendfokozatról való lemondás kivételével.

Szolgálati időre való tekintet nélkül rokkantsági nyugállományba kell helyezni azt a beosztottat, aki rokkantság (67%-os vagy azt meghaladó mértékű munkaképesség csökkenés) miatt belügyi szolgálatra alkalmatlanná vált.

45. Folyósítani kell a szolgálati nyugdíjat annak, aki a 42. pontban felsoroltak alapján nyugállományba lett helyezve és az 55. életévet betöltötte, vagy 50 %-os, illetve ezt meghaladó mértékben csökkent munkaképességűvé vált.
46. A belügyminiszter kivételesen indokolt esetben az 55. éves életkor betöltése előtt is engedélyezheti a szolgálati nyugdíj folyósítását.

47. Az egészségügyi okból vagy egyéni elbírálás alapján önhibáján kívül nyugállományba helyezett beosztott, akinek szolgálati nyugdíj azért nem folyósítható, mert 55. életévét nem töltötte be, legfeljebb a leszerelést követő 3 év tartamára a nyugdíj alapjául szolgáló illetmény 20—80 %-ig terjedő átmeneti ellátásra jogosult.

Az átmeneti ellátás feltételeire és mértékére vonatkozó részletes szabályokat a BM a munkaügyi miniszterrel és pénzügyminiszterrel egyetértésben állapítja meg.

Az átmeneti ellátás odaítélésére hivatalból történik intézkedés. Ennek részletes szabályait külön utasítás tartalmazza.

48. A nyugállományba helyezett beosztottak rendfokozatukat megtartják. Rendfokozatuk megjelölésénél a nyugállományra utaló szót fel kell tüntetni. A nyugállományba helyezett beosztottak kérésére a miniszter egyenruha viselését engedélyezheti. A nyugállományba helyezett tábornokokat, főtiszteket, tiszteket és tiszthelyetteseket igazolvánnyal kell ellátni és részükre lehetővé kell tenni, hogy felkeressék a BM kulturális intézményeit és rendezvényeit, igénybe vehessék a belügyi orvosi és gyógyintézeti ellátást, továbbá indokolt esetben a belügyi beosztottak részére fenntartott üdülőket.

Gyermekeiket a katonai középiskolába, illetőleg a tisztiskolára való felvételnél előnyben kell részesíteni. Ezek a kedvezmények a büntető, becsületügyi vagy fegyelmi eljárás során nyugállományba helyezett személyeket nem illetik meg.

A nyugállományba helyezett beosztottak részére a belügyi intézmények látogatására és szolgáltatásainak igénybevételére jogosító igazolványt a BM I. Főcsoportfőnökség, az egyenruha viselésére jogosító igazolványt a BM IV/II-es Csoportfőnökség állítja ki.

A nyugdíj megállapításával és folyósításával kapcsolatos kérdéseket a Belügyminisztérium katonai rendfokozatú beosztottainak nyugellátásáról szóló szabályzat tartalmazza.

49. A hivatásos tábornok, tiszt vagy tiszthelyettes — amennyiben ellene fegyelmi, becsületbíróági vagy büntető eljárás folyamatban nincs — nyomós személyi indokból kérheti rendfokozatáról való lemondásának elfogadását. A lemondás elfogadásáig vagy elutasítása esetén a korábban fennállott szolgálati kötelezettségek változatlanul fennállnak.

A rendfokozatról való lemondás magában foglalja a Testületekkel szemben a hivatásos szolgálatból folyó minden jogosultságának — így a nyugdíj és leszerelési segény igényének — elvesztését is.

50. A hivatásos állományból elbocsátott, illetve tartalékállományba helyezett beosztottak — szolgálati idejüktől függően — leszerelési segélyre jogosultak. Részükre félhavi leszerelési illetményen felül leszerelési segélyt kell folyósítani.

A leszerelési segély összege:

- a) 5 évnél rövidebb szolgálati idő esetén 2 havi illetménynek megfelelő összeg,
 - b) 5 évi szolgálati idő esetén 2 havi, ezen felül minden eltöltött teljes év után félhavi illetménynek megfelelő összeg, valamint a családi pótlékra jogosult minden gyermek után a leszerelési segély 15 %-a. Ezek együttes összege azonban nem haladhatja meg a 6 havi illetményt.
51. Nem szabad leszerelési segélyt fizetni a közvetlenül más fegyveres és rendészeti testületek állományába átkerültek saját kérelemre, bírói ítélet, tiszti becsületbíróság

javaslatára, rendfokozattól való megfosztás, rendfokozatról való lemondás, vagy fegyelmi határozat alapján leszereltek részére.

52. Méltánylást érdemlő esetben a belügyminiszter kivételesen a fenti rendelkezésektől eltérően is engedélyezheti leszerelési segély kifizetését, illetve elrendelheti a fenti rendelkezésektől eltérő magasabb összegű segély kifizetését is.

A leszerelési segély folyósítására vonatkozó részletes szabályokat külön utasítás határozza meg.

Zárórendelkezések

53. A Testületek állományában 1959. március 1. napján szolgálatot teljesítő, azon beosztottak esetében, akik az 1945. évi január hó 1. napját követően közvetlenül a polgári életből vagy a Néphadseregből első ízben kerültek a hivatásos állományba, a szolgálati időt 20. életévük betöltésétől igazoltnak kell tekinteni.
54. Jelen parancs megjelenésével egyidőben az 1959. évi 16-os számú belügyminiszteri parancsot, és az 1962. évi 002. sz. belügyminiszteri utasítást hatályon kívül helyezem.

Benkei András s. k.,
belügyminiszter

Kapják: Elosztó szerint.
Készült: 400 példányban.